

Radovi eksploatacije mineralnih sirovina na lokalitetu **Brskovo** kod Mojkovca planirani su na ležištima Žuta prla i Brskovo površinski kop, a prerađivaće se u koncentrate cinka, olova, bakra i ostalih pratećih sulfida metala.

To se navodi u nacrtima **Detaljnog prostornog plana** (DPP) i Izvještaja o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, o kojima će javna rasprava trajati do 18. maja. Površinski kopovi, kako se navodi, će se kopati uzastopno, a sanacija započinje nedugo nakon što se završe iskopi. Izgradnja rudnika planirana je ove i naredne, a početak proizvodnje u toku 2025. godine. Očekivani period tokom kojeg će rudnik raditi je 15+ godina.

Planirani rudnik Brskovo bio bi, objašnjeno je u nacrtu DPP, jedan od vodećih rudnika cinka u Evropi, a planirano je da proizvodi 85.000 tona koncentrata cinka, 20.000 tona koncentrata olova i 10.000 tona koncentrata bakra godišnje, kao i približno milion unci srebra na godišnjem nivou u koncentratima bakra i olova.

U nacrtu DPP data je prednost scenariju razvoja tog područja, koje podrazumijeva otvaranje rudnika na lokalitetima Žuta prla i Brskovo, na površinskim kopovima. To podrazumijeva, kako piše, odlaganje i tretman rudnog otpada uvođenjem novog pristupa putem integrisanog postrojenja za upravljanje otpadom. Inovativnim rješenjem, navodno, smanjuje se površina eksploatacionog polja za površinu flotacijskog (mokra metoda odvajanja ruda) jalovišta, pa je samim tim, konstatovano je u nacrtu dokumenta, uticaj na predio manji.

”Tim scenarijom se planira izmještanje rijeke Rudnice u dijelu koji je podložan kontaminaciji, pri čemu se vodi računa o održivom razvoju i smanjenju negativnih uticaja na životnu sredinu. Pozitivni aspekti ovog scenarija su stvaranje uslova za efikasno aktiviranje, eksploataciju i preradu rudnih rezervi...

Negativni aspekti su površinski kopovi koji degradiraju kompletan predio, uticaji na predio u smislu smanjenja i degradacije šumskog pokrivača, mijenjanje slike predjela, izmjene vodenih tokova, preseljenje dijela stanovništva sa lokaliteta, izmještanje arheoloških lokaliteta i groblja, zagađenje vazduha, vodotoka, zauzimanje zemljišta”, objašnjeno je u DPP.

Eksploatacijom će, takođe, doći do izmjene pejzaža, kao i degradiranja predjela u zoni planiranog razvoja rudarskih aktivnosti. Trajno će se ostaviti, piše u nacrtu DPP, negativan uticaj na predio, koji će biti potpuno izmijenjen “usljed ranjavanja predjela površinskim kopovima. Međutim, autori DPP, tvrde i da se nakon rekultivacije i sanacije stvara mogućnost korišćenja prostora u različite svrhe od privrednih, industrijskih, komunalnih do sportsko-rekreativnih.

Samo jedan razvoja tog područja, prikazan kao scenario 1 u dokumenatciji, ne predviđa

otvaranje rudnika. Prema toj varijanti, rješenja područja je u funkciji turizma, poljoprivrede i očuvanja biodiverziteta, arheoloških lokaliteta i spomenika kulture.

Drugi, također eliminisani, scenario razmatra razvoj i otvaranje rudnika na lokalitetima Žuta prla i Brskovo na površinskim kopovima, uz primjenu konvencionalnog flotacijskog jalovišta. To će kako piše, zahtijevati dodatnih 90 hektara površine, “koja prethodno nije bilo pod uticajem rudarskih operacija”.

Pozitivni efekat aktiviranja, eksploatacije i prerade rudnih rezervi na prostoru aktiviranje, eksploataciju i preradu rudnih rezervi prostora Žuta prla-Višnjica - Brskovo, tvrde planeri, bio bi “cjelokupni razvoj opštine Mojkovac, u smislu investiranja u lokalnu zajednicu, koncesione naknade, zapošljavanja lokalnog stanovništva i stvaranja mogućnosti za sanaciju postojećih ekoloških problema pogođenih bivšim rudarskim operacijama”. Međutim, kako je konstatovano u dokumentaciji, ima dosta i negativnih aspekata, a među njima su degradiranje predjela, smanjenje i degradaciju šumskog pokrivača, mijenjanje slike predjela, izmjene vodenih tokova, preseljenje dijela stanovništva sa lokaliteta, izmještanje arheoloških lokaliteta i groblja, zagađenje vazduha...”.

Rudnik u Mojkovcu namjerava da otvori kompanija “**Tara Resources**”. Kako je ranije saopšteno, projekat su preuzeli 2018. godine i obavili “dodatna bušenja, kao i metalurška ispitivanja i studije o zaštiti životne sredine”. Preliminarne ekonomske procjene urađene su sljedeće, a tri godine kasnije inicijalna Studija izvodljivosti, koja, navodno, potvrđuje ekonomska isplativost projekta.

Rudnik Brskovo će se, kako piše na zvaničnoj internet prezentaciji te kompanije, sastojati od dva površinska kopa, postrojenja za preradu, kao i objekta za upravljanje otpadom.

“Izgradnja rudnika podrazumijeva kapitalnu investiciju od oko 150 miliona eura, a projekat će se razvijati u skladu sa najvišim standardima ekološkog i društvenog upravljanja, kao i održivosti. Rudnik Brskovo će biti jedan od najvećih poslodavaca u Crnoj Gori i zapošljavaće oko 700 ljudi u izgradnji, obezbjeđujući 550 direktnih poslova i 200 indirektnih tokom operacija”, obećavaju iz Tara Resources.

Dio Mojkovčana ne želi ponovljeno trovanje

Kako su juče saopštili predstavnici Mojkovčana koji ne žele otvaranje rudnika, “postoji sumnja i strah da je ponuđeni nacrt DPP put ka definitivnom kraju opštine, uništenju životne sredine i očiglednoj otimačini privatne imovine”. Posebnu pažnju, tvrde, izaziva donošenje “tako važnog dokumenta, faktički na brzinu”.

“Utvrđene su mizerne cijene za otkup zemljišta i objekata i svi vlasnici su izjavili putem žalbi negodovanje za ponuđeno. Želi li neko da na ovakav perfidan način na desetina porodica ostavi bez imovine, a sve pod okriljem ovog Plana uz minimalnu naknadu? Koje će mjere

preduzeti država i Opština da zaštite stanovnike ovog kraja? Da li su ispoštovane sve procedure i da li su pribavljena sva potrebna mišljenja, da bi ovaj dokument bio predmet javne rasprave? Mi znamo da nijesu”, piše u saopštenju dijela Mojkovčana koj se protive projektu rudnika.

Oni pitaju i da li država zna “šta je rezultat istražnih radnji na koncesionom području i kakvo je bogatstvo plemenitim metalima tamo nađeno”. Protivnike projekta rudnika interesuje i da li se država zaštitila u odnosu na potencijalno proglašenje stečaja, nakon završene eksploatacije i koje su garancije da će se izvršiti remedijacija.

“Gotovo smo sigurni da država o tome nije mislila. Na sceni je deklarativno zalaganje za “najbolje prakse” i uobičajena promocija preko lobista i članaka koji o rudniku govore kao o plantaži lala. Kako što smo i ranije rekli – da je rudnik dobar za bilo koju sredinu, **Pljevlja i Bor** bi bili najrazvijeniji gradovi Evrope. Kako Vlada koja se deklariše kao “zelena” podržava crne tehnologije, kada je EU zakonodavstvom zabranjeno otvaranje površinskih kopova”, poručuju protivnici tog projekta.

Oni skreću pažnju na, kako kažu, mogućnost da **Mojkovac** ponovo postane ekološka bomba i na mogućnost da ponovo bude uloženo na desetina miliona eura za saniranje jalovišta i deponija. Očekujemo da u ovoj borbi dobijemo podršku NVO sektora, UNESCO-a, nacionalnih parkova “Biogradska gora” i “Durmitor”, jer smatramo da ovakav pokušaj trajnog uništenja jednog grada, njegovih stanovnika, životne sredine zavređuje mnogo veću pažnju”, piše u saopštenju protivnika otvaranja rudnika.

Izvor: Vjesti